ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Základní škola Square s.r.o.

pro školní rok 2026/2027

Svatoslavova 333/6
140 00 Praha 4 – Nusle

Odpovědná osoba: Mgr. Dominika Martínková, školní metodik prevence
Ředitelka školy: Mgr. Šárka Ochmanová

Projednáno pedagogickou radou: 26. 8. 2026
Platnost od: 1. 9. 2026

Osoby, spadající pod školní poradenské pracoviště

Poradna square:

- Bc. Sabina Anna Škrobánková – školní psycholog
- Mgr. Dominika Martínková – školní speciální pedagog a metodik prevence
- Mgr. Tereza Netolická – výchovný poradce

1. Účel a postavení programu

Školní preventivní program (ŠPP) Základní školy Square pro školní rok 2026/2027 je základním dokumentem školy pro oblast primární prevence rizikového chování, podpory bezpečného klimatu, duševního zdraví, sociálních a emočních kompetencí a včasného zachycení obtíží žáků. Program je koncipován jako celoškolní a průběžný systém, nikoli jako soubor izolovaných jednorázových besed.

ŠPP navazuje na ŠVP LETOKRUHY, Školní řád a Klasifikační řád ZŠ Square a propojuje preventivní, poradenskou, vzdělávací a výchovnou práci školy.

2. Východiska školy

ŠVP LETOKRUHY popisuje multikulturní a bezpečné prostředí, aktivní práci s emocemi, třídním klimatem, sebereflexí, odpovědností a komunikací. Prevence je podle ŠVP součástí vzdělávání po celou dobu školní docházky a je věkově přiměřeně propojena s programem Soft Skills a od 6. ročníku také s Kariérním programem.

- Respekt k jedinečnosti žáka a individuální přístup.
- Systematická práce s emocemi a bezpečným klimatem od nástupu do školy.
- Rozvoj sebereflexe, odpovědnosti, komunikace, spolupráce a schopnosti řešit konflikty.
- Participace žáků na životě školy prostřednictvím žákovského parlamentu a dalších forem zpětné vazby.
- Důraz na bezpečné a odpovědné používání ICT a mediální gramotnost.
- Propojení prevence se systémem Poradny Square.

3. Právní a metodické východisko

Program je zpracován s ohledem na právní a metodický rámec účinný pro školní rok 2026/2027, zejména:

- zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhlášku č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhlášku č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů;
- Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, včetně aktuálních příloh;
- aktuální metodická doporučení MŠMT pro jednotlivé oblasti rizikového chování;

- Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, č. j. MSMT-780/2024-3, aktualizace k 30. 1. 2026.

Program nenahrazuje krizové postupy školy ani právní předpisy. V případě rozporu se použije aktuální znění právního předpisu a závazný metodický pokyn či doporučení příslušného orgánu.

4. Charakteristika školy z hlediska prevence

Oblast	Charakteristika
Typ školy	Úplná základní škola, 1.–9. ročník.
Kapacita	243 žáků dle ŠVP.
Třídy	Zpravidla jedna třída na ročník; velikost tříd přibližně 20–22 žáků.
Prostředí	Multikulturní, otevřené, s důrazem na respekt a individuální podporu.
Poradenský systém	Poradna Square: školní psycholog, speciální pedagog, metodik prevence, výchovný poradce dle aktuálního personálního zajištění.
Participace	Žákovský parlament pro 2.–9. ročník, možnost podnětů a schránka důvěry.
Pedagogický přístup	Formativní hodnocení, sebereflexe, práce s chybou, rozvojové cíle a zpětná vazba.

5. Cíle prevence pro rok 2026/2027

Hlavní cíl:

Systematicky vytvářet bezpečné, respektující a podporující školní prostředí, ve kterém žáci rozvíjejí sociální a emoční kompetence, dokážou rozpoznávat a řešit rizikové situace, vědí, na koho se mohou obrátit, a přebírají přiměřenou odpovědnost za své jednání.

Dílčí cíle:

- Posilovat bezpečné klima a pocit sounáležitosti.
- Včas zachycovat vztahové problémy, šikanu, kyberšikanu a další formy násilí.
- Rozvíjet emoční gramotnost, zvládání stresu a frustrace a schopnost požádat o pomoc.
- Rozvíjet komunikační, kooperační a konfliktně-řešitelské kompetence.
- Posilovat digitální bezpečí a mediální gramotnost.
- Předcházet závislostnímu chování a podporovat zdravý životní styl.
- Předcházet záškoláctví a reagovat včas na zvýšenou absenci.
- Podporovat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, žáky nadané a žáky s odlišným mateřským jazykem.
- Propojovat prevenci s pozitivním posilováním žádoucího chování.
- Posilovat kompetence pedagogů pro včasnou identifikaci a bezpečné řešení rizikových situací.

6. Cílové skupiny

- všichni žáci 1.–9. ročníku;

- jednotlivé třídní kolektivy podle aktuálních potřeb;
- žáci se zvýšeným rizikem školního neúspěchu nebo rizikového chování;
- pedagogičtí a další zaměstnanci školy;
- zákonní zástupci žáků.

7. Organizační systém prevence

Role	Hlavní odpovědnost
Ředitelka školy	Podmínky pro prevenci, schválení ŠPP, zásadní organizační a bezpečnostní opatření, spolupráce s institucemi.
Školní metodik prevence	Koordinace ŠPP, prevence, metodická podpora pedagogů, evidence, evaluace, koordinace intervencí a externí spolupráce.
Školní psycholog	Psychologická podpora, krizová intervence v rámci kompetencí, práce s jednotlivci a třídami, podpora pedagogů.
Školní speciální pedagog	Podpora žáků se SVP, prevence školního neúspěchu, spolupráce s pedagogy a rodinami.
Výchovný poradce	Výchovné a vzdělávací obtíže, kariérové poradenství, spolupráce se ŠPZ a rodiči.
Třídní učitel	Denní monitoring klimatu, třídnická práce, komunikace s rodiči, včasné předávání signálů.
Všichni pedagogové	Každodenní prevence, bezpečné prostředí, zachycení varovných signálů a předání informace.

8. Hlavní oblasti prevence

Oblast	Obsah
Vztahy a klima	šikana, kyberšikana, agrese, sociální vyloučení, diskriminace, konflikty, násilí
Duševní zdraví	wellbeing, stres, frustrace, psychická krize, sebepoškozování, sebevražedné chování
Závislostní chování	alkohol, tabák, nikotinové výrobky, elektronické cigarety, jiné návykové látky, netolismus, hazard
Digitální bezpečí	online komunikace, digitální stopa, soukromí, kyberagrese, kritické hodnocení obsahu
Docházka	záškoláctví, zvýšená absence, včasná identifikace příčin
Bezpečné vztahy a sexualita	hranice, souhlas, respekt, sexuální rizikové chování a ochrana před zneužíváním
Společenské jevy	rasismus, xenofobie, intolerance, extremismus a další formy nenávistného jednání
Školní úspěšnost	motivace, podpora při neúspěchu, práce s chybou, individuální cíle a sebereflexe

9. Preventivní práce podle ročníků

Ročníky	Prioritní témata	Formy

1.–2.	bezpečí, pravidla, emoce, kamarádství, respekt, žádost o pomoc, bezpečný dospělý, základní online bezpečí	komunitní kruh, příběhy, hry, dramatizace, třídnická práce
3.–5.	vztahy, spolupráce, konflikt, empatie, vrstevnický tlak, kyberšikana, online svět, zdravý životní styl, stres	modelové situace, projekty, skupinová práce, diskuse, zážitkové programy
6.–7.	identita, vrstevnický tlak, komunikace, konflikty, digitální reputace, nikotin/alkohol, závislostní chování, duševní zdraví	Soft Skills, třídnické hodiny, workshopy, intervence dle potřeby
8.–9.	partnerské vztahy, sexualita a souhlas, závislosti, duševní zdraví, sebepoškozování, online identita, extremismus, odpovědnost	workshopy, diskuse, odborné programy, kariérové a osobnostní aktivity

10. Roční plán prevence 2026/2027

Období	Aktivita	Cílová skupina	Odpovědnost
Září	adaptace, pravidla bezpečného soužití, mapování klimatu, představení ŠPP pedagogům	1.–9.	TU / ŠPP
Říjen	emoce, vztahy, spolupráce; digitální bezpečí dle věku	1.–9.	TU / ŠPP
Listopad	prevence šikany a kyberšikany; práce s třídními vztahy	3.–9.	ŠPP / TU
Prosinec	wellbeing, stres, práce s emocemi a pomocí	1.–9.	TU / psycholog
Leden	pololetní reflexe a vyhodnocení rizik	1.–9.	TU / ŠPP
Únor	konflikt, komunikace, vrstevnické vztahy	4.–9.	TU / ŠPP
Březen	závislostní chování a zdravý životní styl	5.–9.	metodik / odborný program
Duben	duševní zdraví, psychická odolnost	6.–9.	psycholog / ŠPP
Květen	bezpečné vztahy, sexualita, souhlas; bezpečí online	7.–9.	ŠPP / odborník
Červen	evaluace, reflexe a doporučení pro další rok	škola	metodik prevence
Průběžně	individuální konzultace, práce s třídami,	dle potřeby	ŠPP / TU / vedení

	docházka, řešení incidentů		

11. Včasná identifikace rizik

Za varovné signály mohou být považovány zejména:

- náhlá nebo výrazná změna chování či nálady;
- sociální izolace, opakované konflikty nebo agrese;
- opakované stížnosti na vztahy či online prostředí;
- náhlý pokles školního výkonu nebo motivace;
- výrazně zvýšená nebo neomluvená absence;
- podezření na užívání návykových látek;
- sebepoškozování, výroky o beznaději nebo sebevraždě;
- opakované porušování pravidel, krádeže, vandalismus;
- známky diskriminace, násilí, sexuálního obtěžování nebo zneužívání.

12. Obecný intervenční postup

1. 1. Zajistit bezprostřední bezpečí žáka a dalších osob.
2. 2. Získat základní informace přiměřeně situaci; neprovádět neodborné výslechy.
3. 3. Informovat třídního učitele a příslušného pracovníka Poradny Square / vedení.
4. 4. Posoudit závažnost a určit další postup.
5. 5. Podle potřeby zapojit zákonné zástupce a externí odbornou pomoc.
6. 6. Nastavit konkrétní podpůrná, preventivní nebo výchovná opatření.
7. 7. Provést záznam v rozsahu odpovídajícím právním předpisům a interním pravidlům.
8. 8. Následně ověřit účinnost opatření a stav žáka/třídy.

13. Šikana a kyberšikana

- Podezření je nutné brát vážně a zajistit bezpečí potenciálně ohroženého žáka.
- Situaci koordinuje metodik prevence ve spolupráci s třídním učitelem, Poradnou Square a vedením školy.
- Informace se zjišťují citlivě a odděleně podle metodiky; nevhodná je veřejná konfrontace oběti a agresora.
- U kyberšikany je třeba zachovat relevantní digitální informace a podporovat bezpečný postup při dalším sdílení či kontaktu.
- Po zastavení akutní situace následuje práce s třídním kolektivem a monitoring.

14. Duševní zdraví, sebepoškozování a sebevražedné chování

- Každé sdělení o sebepoškozování nebo sebevražedných myšlenkách je nutné brát vážně.
- Při bezprostředním ohrožení života nebo zdraví se postupuje jako při akutní krizové situaci a zajišťuje se neodkladná odborná/zdravotnická pomoc.
- Žák nemá být ponechán bez přiměřeného dohledu v situaci bezprostředního rizika.

- Do řešení se podle situace zapojuje školní psycholog, metodik prevence, vedení školy, zákonný zástupce a odborná zdravotní či krizová služba.
- Škola zajišťuje následnou podporu a přiměřený monitoring návratu do běžného režimu.

15. Návykové látky a nikotin

Škola uplatňuje zákaz užívání a držení návykových látek a dalších ve školním řádu vymezených zakázaných látek či výrobků. Preventivní práce zahrnuje také práci s vrstevnickým tlakem, rozhodováním, schopností odmítnout a zdravými alternativami.

- při nálezu látky nebo podezření na užití se zajistí bezpečí a informuje vedení školy;
- škola postupuje podle aktuální legislativy a metodických doporučení MŠMT;
- podle povahy situace se zapojují zákonní zástupci a relevantní odborné či bezpečnostní složky;
- následuje preventivní práce s jednotlivcem i třídou.

16. Záškoláctví a absence

Škola sleduje docházku průběžně a reaguje na zvýšenou omluvenou i neomluvenou absenci. Při řešení vychází z aktuálního Metodického doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, aktualizovaného v lednu 2026.

- včasná komunikace třídního učitele s rodinou;
- zjištění příčin absence;
- zapojení Poradny Square při přetrvávajících nebo komplexních obtížích;
- nastavení konkrétních kroků a termínů kontroly;
- při závažných případech spolupráce s příslušnými institucemi.

17. Propojení s Klasifikačním řádem

Prevence je propojena s interním systémem podpory a výchovných opatření. Klasifikační řád stanovuje, že podpůrná a výchovná opatření jsou spojena s pedagogickou diagnostikou, konkrétními rozvojovými kroky a informováním zákonných zástupců.

Nástroj	Funkce v prevenci
Magenta planeta	Interní preventivní, podpůrný a výchovný nástroj; zpravidla 4–6 týdnů; SMART cíle.
Dohoda s třídním učitelem	Interní označení napomenutí třídního učitele; konkrétní cíle a průběžná reflexe.
Úmluva s třídním učitelem	Interní označení důtky třídního učitele; zapojení žáka, rodiče a podle potřeby odborníka.
Úmluva s ředitelem školy	Interní označení důtky ředitele školy; pro závažnější situace a následný plán práce.
Modrá planeta	Pozitivní preventivní a podpůrný nástroj pro žádoucí chování, odpovědnost a rozvoj.

Jednotlivé stupně interního systému nemusí být použity postupně; při závažném jednání se volí postup odpovídající závažnosti situace.

18. Spolupráce s rodiči

- N-partity a pravidelné konzultace;
- individuální jednání při vzniklých obtížích;
- společné preventivní a vzdělávací aktivity;
- včasná a prokazatelná komunikace při závažných situacích;
- společné nastavování podpůrných a rozvojových cílů.

19. Participace žáků

- žákovský parlament 2.–9. ročníku;
- schránka důvěry a další formy podnětů;
- sebehodnocení a reflexe;
- společné nastavování třídních pravidel;
- možnost obrátit se na pracovníky školy s obavou či podnětem.

20. Spolupráce s externími institucemi

- pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra;
- střediska výchovné péče;
- OSPOD;
- Policie ČR;
- zdravotnická zařízení a krizové služby;
- odborné organizace poskytující preventivní programy.

21. Vzdělávání pedagogů

- šikana a kyberšikana;
- duševní zdraví, krizová intervence a sebepoškozování;
- závislostní chování;
- záškoláctví a práce s absencí;
- třídní klima a práce s konfliktem;
- digitální bezpečí a nové formy rizikového chování.

22. Dokumentace

Evidence prevence zahrnuje podle potřeby:

- realizované preventivní programy;
- účast a cílové skupiny;
- intervenční a podpůrná opatření;
- významné případy rizikového chování;
- spolupráci s rodiči a externími institucemi;
- vzdělávání pedagogů;
- výsledky evaluace.

Dokumentace je vedena pouze v nezbytném rozsahu a s ohledem na ochranu osobních údajů a důvěrnost poradenské práce.

23. Evaluace ŠPP

Kdy	Co se hodnotí	Výstup
Průběžně	realizace aktivit, incidenty, klima, potřeby tříd	úpravy plánu
Leden 2027	1. pololetí, riziková témata, účinnost opatření	pololetní reflexe
Červen 2027	celoroční realizace, výskyt rizikového chování, spolupráce, klima	závěrečné vyhodnocení
Srpen 2027	doporučení pro další školní rok	návrh ŠPP 2027/2028

Indikátory:

- pocit bezpečí žáků;
- počet a charakter zachycených případů rizikového chování;
- opakovanost incidentů;
- využívání poradenské podpory;
- účast na preventivních aktivitách;
- zpětná vazba žáků, rodičů a pedagogů;
- funkčnost spolupráce mezi třídními učiteli, Poradnou Square a vedením.

24. Krizový plán – rychlá karta pro zaměstnance

Situace	První kroky	Koordinace
Bezprostřední ohrožení života/zdraví	zajistit bezpečí; přivolat neodkladnou pomoc; informovat vedení	vedení + ŠPP + dle situace zdravotní/bezpečnostní služba
Podezření na šikanu	ochrana ohroženého; oddělené zjišťování; informovat ŠPP	metodik prevence + TU + Poradna Square
Kyberšikana	ochrana žáka; zachovat relevantní informace; informovat ŠPP	metodik + TU + rodiče dle situace
Návyková látka	zajistit bezpečí; neprovádět neodborné úkony; informovat vedení	vedení + metodik + rodiče/instituce dle situace
Sebepoškozování / sebevražedné riziko	brát vážně; zajistit dohled a bezpečí; odborná pomoc při akutním riziku	psycholog + metodik + vedení + rodiče/odborná služba
Záškoláctví	ověřit absenci; komunikace s rodinou; hledání příčin	TU + metodik/výchovný poradce + rodiče
Podezření na týrání/zneužívání	ochrana dítěte; informovat vedení a ŠPP; postup dle zákonných povinností	vedení + ŠPP + OSPOD/Policie dle situace

25. Příloha A – kontaktní a eskalační matice

Konkrétní jména, telefony a externí kontakty budou vedeny v aktuální interní verzi krizového kontaktního listu a pravidelně kontrolovány. Do veřejné verze ŠPP se nedoporučuje vkládat osobní telefonní čísla zaměstnanců.

Podnět	První kontakt	Další kontakt
Běžná obava o žáka	třídní učitel	Poradna Square
Vztahový problém / klima	třídní učitel	metodik prevence / psycholog
Rizikové chování	metodik prevence	vedení + Poradna Square
Závažné bezpečnostní riziko	vedení školy	příslušná odborná/bezpečnostní služba
Docházka	třídní učitel	výchovný poradce / metodik / vedení

26. Příloha B – formulář záznamu preventivní intervence

Datum a čas: _____

Třída / ročník: _____

Typ situace: _____

Kdo situaci zachytil: _____

Stručný věcný popis: _____

Bezprostřední bezpečnostní opatření: _____

Zapojené osoby/pracovníci: _____

Informování zákonných zástupců: _____

Externí spolupráce: _____

Dohodnutá opatření a SMART cíle: _____

Termín kontroly: _____

Výsledek následné kontroly: _____

27. Příloha C – evaluační list preventivního programu

Otázka	Ano / částečně / ne	Poznámka
Byla aktivita realizována podle plánu?		
Odpovídala věku a potřebám žáků?		
Byli žáci aktivně zapojeni?		
Byla zaznamenána změna v kompetencích/chování?		

Byla potřeba následná intervence?		
Co zachovat?		
Co změnit?		

28. Příloha D – kontrolní seznam pro třídního učitele

☐ Znám třídní pravidla a pravidla školy.

☐ Pravidelně sleduji vztahy ve třídě.

☐ Vím, na koho se obrátit při podezření na rizikové chování.

☐ Mám přehled o žácích se zvýšenou potřebou podpory.

☐ Pracuji s emocemi, komunikací a spoluprací.

☐ Věnuji pozornost změnám v docházce a výkonu.

☐ V případě pochybnosti situaci konzultuji – nečekám na její zhoršení.

☐ Po intervenci ověřuji, zda opatření skutečně funguje.

29. Příloha E – minimální obsah třídnické prevence

Frekvence	Obsah
průběžně	vztahy, bezpečí, pravidla, reflexe, konflikty
podle potřeby	aktuální incidenty, klima, začleňování jednotlivců
min. 1× za pololetí	strukturovaná reflexe klimatu a potřeb třídy
po závažné situaci	bezpečí, stabilizace, obnova vztahů, následná reflexe

30. Příloha F – preventivní poskytovatelé a externí programy

Externí programy jsou vybírány podle odbornosti, věkové přiměřenosti, souladu s cíli ŠPP, transparentního obsahu a aktuální potřeby školy. Konkrétní seznam poskytovatelů bude veden v interním seznamu metodika prevence a každoročně aktualizován.

31. Závěrečná ustanovení

Školní preventivní program je živým dokumentem. Jeho konkrétní realizace se může v průběhu školního roku upravovat podle aktuální situace školy, potřeb jednotlivých tříd, výskytu rizikového chování, změn právních předpisů a aktuálních metodických doporučení MŠMT.

Za koordinaci realizace, průběžné vyhodnocování a návrhy aktualizací odpovídá školní metodik prevence ve spolupráci s Poradnou Square, třídními učiteli a vedením školy.

V Praze dne 1. 9. 2026

Mgr. Dominika Martínková
školní metodik prevence

Mgr. Šárka Ochmanová
ředitelka školy

Zdroje použité pro právní a metodickou kontrolu

- MŠMT – Prevence: metodická doporučení a metodické pokyny k primární prevenci rizikového chování.
- MŠMT – Metodické doporučení k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, aktualizace 2026.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. – poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.
- Zákon č. 561/2004 Sb. – školský zákon.
- Vyhláška č. 48/2005 Sb. – základní vzdělávání a některé náležitosti plnění povinné školní docházky.